

IST

Centrum Maliebaan
afdeling reclassering

Inspectierapport

Doorlichting

Justitie

Ministerie van Justitie

Inspectie voor de Sanctietoepassing

**Centrum Maliebaan
afdeling reclassering**

Inspectierapport
Doorlichting

December 2006

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Samenvatting 5

1 Inleiding 9

- 1.1 Aanleiding en doel 9
- 1.2 Reikwijdte 9
- 1.3 Objectbeschrijving 9
- 1.4 Toetsingskader 10
- 1.5 Opzet 11
- 1.5.1 Methode 11
- 1.5.2 Tijdpad 12
- 1.6 Recent onderzoek 12

2 Bevindingen 13

- 2.1 Uitvoering reclasseringstaken 13
  - 2.1.1 Voortvarende uitvoering 13
  - 2.1.2 Eerste contact met de cliënt 14
  - 2.1.3 Diagnose en advisering 15
  - 2.1.4 Toezicht en begeleiding 17
  - 2.1.5 Uitvoering van sancties 19
  - 2.1.6 Veelplegers en ISD 20
- 2.2 Veiligheid van de werkomgeving 22
  - 2.2.1 Op kantoor 22
  - 2.2.2 Tijdens huisbezoek en vervoer van cliënten 23
  - 2.2.3 Op projectplaatsen 24
  - 2.2.4 Voorkomen van intimidatie 25
  - 2.2.5 Integriteit van medewerkers 25
- 2.3 Rechtspositie 26
  - 2.3.1 Informatie over gedragsregels en klachtregeling 26

- 2.3.2 Inzage in en uitwisseling van dossierinformatie 26
- 2.3.3 Culturele diversiteit doelgroepen 27
  - 2.4 Organisatie 27
- 2.4.1 Interne communicatie en sturing 28
- 2.4.2 Opleidingsbeleid 29

3 Conclusies en oordeel 30

- 3.1 Reïntegratie en veiligheid van de samenleving 30
- 3.2 Sturing op veiligheid 31
- 3.3 Rechtspositie 32
  - 3.3.1 Informatievoorziening 32
  - 3.3.2 Prioritering 32
- 3.4 Organisatie 33

4 Aanbevelingen 34

Bijlage A: Verklaring begrippen en afkortingen 36

Bijlage B: Bronnen 38

Bijlage C: Toetsingskader 39

Voorwoord

In de twee jaar dat zij nu bestaat heeft de Inspectie voor de Sanctietoepassing onder meer een aantal thematische onderzoeken bij de reclassering uitgevoerd. Nu is voor het eerst een doorlichtingsonderzoek gedaan, een onderzoek waarbij het hele functioneren van een eenheid bezien wordt op de aspecten reïntegratie, veiligheid, rechtspositie en organisatie.

Het onderzoeksobject was de afdeling reclassering van het Centrum Maliebaan te Utrecht, een instelling voor verslavingszorg.

De ISt komt in het algemeen tot een positieve conclusie over het functioneren van het reclasseringswerk van Centrum Maliebaan. Een paar belangrijke kanttekeningen betreffen het feit dat op enkele punten teveel eigen prioriteiten gesteld worden, waarbij te weinig aandacht is voor de rol in de strafrechtsketen, en het feit dat er meer aandacht is voor zorg dan voor het beheersen van maatschappelijke veiligheidsrisico's. Verder constateert de Inspectie dat de wijze waarop met een aantal onderwerpen wordt omgegaan meer afhankelijk is van individuele inzichten van medewerkers dan dat er een geëxpliciteerd beleid aan ten grondslag ligt.

Omdat dit het eerste doorlichtingsonderzoek binnen de reclassering is, kan nog geen vergelijking gemaakt worden hoe de uitkomsten zich verhouden tot die van andere eenheden.

W.F.G. Meurs
hoofdinspecteur

Samenvatting

Op 10 en 12 oktober 2006 heeft de Inspectie voor de Sanctietoepassing een inspectie uitgevoerd van de afdeling reclassering van Centrum Maliebaan. Het betrof de eerste doorlichting van een reclasseringsinstelling.

Uitvoering reclasseringstaken

De Inspectie heeft geconstateerd dat de reclasseringstaken voortvarend worden uitgevoerd. De productie wordt over het algemeen gerealiseerd en er is geen sprake van lange wachttijden. Op het terrein van de werkstraffen heeft een verlaging van de planproductie aan een vlotte productierealisatie bijgedragen. Met betrekking tot de vroeghulpen wordt niet de volledige productiedoelstelling bereikt. Daarbij maakt Centrum Maliebaan de keuze met name cliënten te bezoeken die binnen de convenanten Veelplegers en Huiselijk Geweld vallen en die reeds bekend zijn bij Centrum Maliebaan. Hierdoor hebben in verzekering gestelden met een verslavingsproblematiek die aan het begin staan van hun criminele- of hulpverleningscarrière minder kans op een reclasseringsinterventie. De Inspectie acht dit een ongerechtvaardigd verschil. Als diagnose-instrument wordt gebruikt gemaakt van de RISC (Risico Inschatting Schalen). De meeste medewerkers zijn echter niet erg enthousiast over de toepasbaarheid van dit instrument.

Bij het Openbaar Ministerie bestaat de behoefte om meer op de prioriteitstelling bij advies- en voorlichtingsrapportage te kunnen sturen. Buiten de eerder genoemde convenanten zijn er geen heldere afspraken over welke prioriteiten er binnen het beperkte productiekader gesteld worden.

Bij de uitvoering van toezichten constateert de Inspectie dat de nadruk bij het toezicht ligt bij het nakomen van afspraken binnen een zorg- of behandeltraject. Afspraken of toezichtsarrangementen die specifiek gericht zijn op het beheersen van de directe maatschappelijke veiligheidsrisico's zijn niet gangbaar. Het als mislukt terugzenden aan het OM van een toezicht gebeurt zelden, een cliënt in een zorgtraject houden heeft prioriteit. Redenen om toch terug te sturen zijn bijvoorbeeld onhandelbaar of agressief gedrag van de cliënt. Het OM geeft bij

de Inspectie aan dat er wel sneller teruggezonden kan worden. De Inspectie is van oordeel dat Centrum Maliebaan zozeer op zorg en hulpverlening gericht is, dat het gevaar bestaat dat hierdoor de identificatie en beheersing van actuele veiligheidsrisico's voor de samenleving onvoldoende aandacht krijgen. Afgaand op het aantal geslaagde toeleidingen naar zorginstellingen, afgezet tegen het aantal uitgebrachte voorlichtingsrapportages constateert de Inspectie dat er sprake is van een intensieve samenwerking is met diverse zorginstellingen.

Bij de executie van werkstraffen is maatwerk het uitgangspunt. Bij de beslissing om overtredingen te sanctioneren, neemt de reclasseringswerker middelengebruik en het zorgtraject expliciet mee in de overwegingen. Het misluktingspercentage van de werkstraffen ligt ongeveer op het landelijk gemiddelde.

De Inspectie constateert dat de samenwerking met de PI Wolvenplein en het OM bij de gezamenlijke aanpak van veelplegers nog niet soepel verloopt als gevolg van uiteenlopende visies van de ketenpartners. In de optiek van de Maliebaan dient de toepassing van de ISD-maatregel een bijdrage te leveren aan de zorgdoelstelling. Als dit niet het geval is, adviseert zij niet over de ISD-maatregel. Dit levert wrijving op met OM en PI Wolvenplein die beveiliging van de maatschappij als een mogelijk, op zichzelf staand doel van de toepassing van de ISD-maatregel zien. De Inspectie is echter van oordeel dat de reclassering haar opdrachtgever moet kunnen adviseren over het opleggen van een ISD-maatregel zonder een op reïntegratie gerichte interventie.

Ook constateert de Inspectie dat er niet altijd sprake is van een planmatige inhoudelijke verbinding tussen de préklinische en de klinische fase binnen een ISD-traject.

Veiligheid van de werkomgeving

De Inspectie constateert dat er aandacht is voor fysieke veiligheid in het kantoor, maar dat er geen sprake is van systematische periodieke oefening en evaluatie van de veiligheid en calamiteitenprocedure. Het veiligheidsbeleid loopt daarmee het risico incidentgedreven te zijn. Medewerkers zijn onvoldoende op de hoogte van regels ten aanzien van huisbezoek en vervoer van cliënten, maar gaan meestal uit van eigen inschatting ten aanzien van de risico's.

De maatregelen om risico's op de projectplaatsen te identificeren of incidenten te voorkomen zijn eerder reactief dan pro-actief. Er is geen pro-actief beleid is ten aanzien van het voorkomen van intimidatie, omgaan hiermee wordt als

onderdeel van de individuele professionaliteit gezien. Formele regels rond integriteit zijn slecht bekend bij de medewerkers. Er is op de werkvloer echter wel een integriteitbewustzijn dat leidt tot ongeschreven gedragsregels. De Inspectie constateert dat maatwerk en inschatting op basis van de professionaliteit van de reclasseringswerker veel nadrukkelijker aanwezig is dan geschreven beleid en regels. De organisatie voorziet daarbij in een stevige communicatiestructuur van intervisie, werkbegeleiding en casuïstiek waarin professionele inzichten gedeeld en getoetst kunnen worden. De organisatie stuurt in het oordeel van de Inspectie echter onvoldoende met andere middelen dan de professionaliteit van de reclasseringswerkers.

Rechtspositie

De reclasseringswerkers besteden in het eerste contact met de cliënt meestal geen specifieke aandacht aan rechten en plichten van de cliënt zoals gedragsregels, de klachtenregeling of de mogelijkheid van inzage in het cliëntdossier. Daarbij is er onduidelijkheid over de positie van de klachtencommissie. De Inspectie beoordeelt de waarborg van de rechtspositie op de deze punten als onvoldoende.

Wel hangen de huisregels aan de muur in de wachtkamer. Ook krijgt de cliënt altijd de mogelijkheid het voorlichtingsrapport te lezen. Bij de werkstraf moet de cliënt tekenen voor de standaardregels en de overeenkomst met de projectplaats. Ook de voorwaarden bij een toezicht zijn bekend en ondertekend door de cliënt.

Er is geen specifiek beleid gericht op het omgaan met culturele diversiteit van doelgroepen. Medewerkers maken in het geval dat de taalbarrière bij cliënt bij een vroeghulp of een voorlichtingsrapportage te groot is, gebruik van de tolkentelefoon.

Organisatie

Er is sprake van een stevige communicatiestructuur en een heldere taakverdeling tussen de verschillende managementniveau's. De positionering van de afdeling reclassering binnen de totale organisatie van Centrum Maliebaan is voor een aantal medewerkers onduidelijk en in het jaarverslag van Centrum Maliebaan en de samenstelling van de Raad van Toezicht zijn de reclasseringstaken nauwelijks terug te vinden. De sturing op strategische reclasseringsdoelstellingen is naar het oordeel van de Inspectie onvoldoende zichtbaar.

De Inspectie constateert dat er ruimte is voor het volgen van opleiding, maar dat er geen zichtbaar opleidingsbeleid voor de afdeling reclassering te herkennen is.

Aanbevelingen

De Inspectie beveelt Centrum Maliebaan het volgende aan:

- Besteed in de uitvoering van reclasseringstoezicht nadrukkelijker aandacht aan controle in verband met directe maatschappelijke veiligheidsrisico's.
- Adviseer - indien van toepassing- oplegging van de ISD-maatregel ook wanneer er geen mogelijkheid is een programma of behandeling uit te voeren dat gericht is op reïntegratie (kale ISD-maatregel).
- Zorg voor een betere verankering op de werkvloer van beschermende regels ten aanzien van de veiligheid van medewerkers.
- Zorg voor systematische, periodieke oefening en evaluatie van de calamiteitenprocedure en veiligheidsbeleid.
- Informeer de cliënten vooraf over de mogelijkheid hun dossier in te zien en het bestaan van de klachtenregeling. Zorg daarbij voor helderheid over welke klachtenregeling van toepassing is op de reclasseringscliënten van Centrum Maliebaan.
- Maak afspraken met het Openbaar Ministerie welke categorieën justitiabelen prioriteit hebben bij de uitvoering van vroeghulpbezoek en bij voorlichtingsrapportages.
- Stuur zichtbaar op reclasseringsprestaties zoals bijvoorbeeld tevredenheid van opdrachtgevers, misluktingspercentage, doorlooptijden en behalen van toezichtdoelstellingen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De Inspectie voor de Sanctietoepassing oefent onder andere toezicht uit op de reclasseringsorganisaties. Het toezicht krijgt onder meer gestalte door het regelmatig doorlichten van reclasseringsinstellingen. Dat gebeurt aan de hand van een algemeen toetsingskader waarin normen zijn opgenomen waaraan het reclasseringswerk dient te voldoen rond de thema's reïntegratie, veiligheid, rechtspositie en organisatie. In dit rapport wordt beschreven in hoeverre de uitvoering van de reclasseringsactiviteiten door Centrum Maliebaan aan die normen voldoet. Het is de eerste doorlichting van een reclasseringsinstelling die de Inspectie uitvoert.

1.2 Reikwijdte

Het onderzoek is afgebakend tot de reclasseringsactiviteiten die door de instelling Centrum Maliebaan worden uitgevoerd en die onder die noemer door het ministerie van Justitie worden gefinancierd. Deze activiteiten worden uitgevoerd door de afdeling reclassering van Centrum Maliebaan.

1.3 Objectbeschrijving

Centrum Maliebaan is een aanbieder van verslavingszorg in de provincie Utrecht. De totale organisatie heeft 376 formatieplaatsen en behandelde in 2005 4307 patiënten die klinisch, poliklinisch of in deeltijd worden behandeld. De afdeling reclassering valt onder de unit justitiële verslavingszorg & sociaal medisch en heeft 17 formatieplaatsen. Tabel I presenteert de omvang van de reclasseringsproductie van Centrum Maliebaan (CMB) in 2005.

Tabel I: Omvang reclasseringsproductie CMB in 2005

Hoofdtaken	Product ¹	gerealiseerde producten
Eerste contact met de cliënt	Vroeghulpen	107
	Vroeghulpinterventies	26
Diagnose en advisering	Adviesrapportages	115
	Diagnoses	295
	Maatregelrapportages	geen
	Voorlichtingsrapportages	248
Uitvoering van sancties	Leerstraffen	1
	Werkstraffen individueel	141
	Werkstraffen groep	57
Toezicht en begeleiding	Toezichten	281
	Reïntegratieprogramma's	158
	Toeleidingen Zorg	93

De afdeling reclassering legt de prioriteit bij de doelgroep veelplegers en ziet de uitvoering van werkstraffen niet als haar kerntaak. Om die redenen heeft zij in 2006 een deel van het toegewezen inkoopquotum werkstraffen omgeruild voor andere producten. De doelgroep bevindt zich voor het grootste gedeelte in de gemeente Utrecht en in mindere mate in Amersfoort. Centrum Maliebaan participeert in de veiligheidshuizen² in deze steden. De Inspectie heeft twee vestigingen van Centrum Maliebaan bezocht. Op de vestiging op de Wittevrouwensingel in Utrecht worden reclasseringscliënten ontvangen en op de vestiging op de Maliebaan bevinden zich alleen kantoorruimtes.

1.4 Toetsingskader

Het toetsingskader is in bijlage C opgenomen en omvat de thema's reïntegratie, veiligheid, rechtspositie, en organisatie.

Omdat het de eerste doorlichting van een reclasseringsorganisatie betreft, is dit ook de eerste keer dat dit toetsingskader gebruikt wordt. De Inspectie zal het toetsingskader naar aanleiding van de toepassing ervan verder ontwikkelen. In dit onderzoek zijn de normen met betrekking tot de rol van de reclassering ten aanzien van het beheersen van maatschappelijke risico's verdiept. Dat is

---

¹ In Bijlage A wordt een korte omschrijving van de reclasseringsproducten gegeven

² In de veiligheidshuizen vindt een intensieve vorm van samenwerking tussen gemeente, strafrechtshulpverleners en zorgorganisaties plaats.

gebeurd op basis van de kaderstellende brieven over het reclasseringsbeleid die de minister van Justitie op 21 oktober 2003 en op 14 maart 2005 aan de Tweede Kamer heeft gezonden³. Daarin wordt de reclassering als integraal onderdeel van de strafrechtsketen gepositioneerd. Deze keten heeft het vergroten van de maatschappelijke veiligheid als hoofddoelstelling. Daarbij dient de reclassering haar opdrachtgever (OM, ZM, DJI) onder meer te adviseren over de meest adequate sanctie en inzet, ook in het geval dat dit advies geen deelname aan een op recidivevermindering gerichte interventie betreft, maar beperkt blijft tot een vrijheidsstraf of plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders. Verder impliceert deze beleidsvisie dat toezicht op reclasseringscliënten niet alleen vanuit de optiek van maatschappelijke reïntegratie dient te worden gezien, maar mede tot doel heeft actuele maatschappelijke risico's te beperken. De Inspectie voor de Sanctietoepassing heeft getoetst in hoeverre de uitvoering van reclasseringstaken door Centrum Maliebaan ook aan deze uitgangspunten voldoet.

1.5 Opzet

1.5.1 Methode

Samen met de aankondiging van de inspectie is schriftelijke informatie opgevraagd bij Centrum Maliebaan over beleid en uitvoering. Deze informatie is voorafgaand aan het onderzoek bestudeerd.

In de week voor de inspectie hebben interviews plaatsgevonden met functionarissen van OM en PI Wolvenplein, in hun rol als opdrachtgever van de reclasseringsinstelling.

Tijdens de inspectie zijn zeven kleine groepsinterviews gehouden met cliënten (drie personen), het management (directeur, unitmanager en dagcoördinator) en met medewerkers van de afdeling reclassering van Centrum Maliebaan. De gesprekken met de medewerkers waren steeds gericht op één onderwerp te weten voorlichtingsrapportage (drie personen), werkstraffen (twee personen), vroeghulp (twee personen), toezicht (drie personen) en veelplegers (twee personen).

---

³ Kamerstukken II 2003-2004, 29270, nr. 1, en II 2004-2005, 29270, nr.7

Er is onderzoek gedaan in het Cliënt Volg Systeem (CVS) om enkele kengetallen te meten en een kleine steekproef uit te voeren naar de consistentie en kwaliteit van dossiers.

1.5.2 Tijdpad

De inspectie is op 23 augustus 2006 aangekondigd bij de directeur van Centrum Maliebaan, bij de Stichting Verslavingsreclassering GGZ-Nederland⁴ (SVG) en bij de Directie Sanctie- en Preventiebeleid van het ministerie van Justitie. Op 21 september 2006 zijn het programma en het toetsingskader voor de inspectie naar Centrum Maliebaan verstuurd. Op 10 en 12 oktober 2006 heeft de feitelijke inspectie plaatsgevonden. Het conceptinspectierapport is op 10 november 2006 voor wederhoor verstuurd aan Centrum Maliebaan. Op 28 november 2006 is hier een reactie op ontvangen. Op 12 december 2006 is het definitieve rapport vastgesteld door de hoofdinspecteur en aan de minister van Justitie aangeboden.

1.6 Recent onderzoek

In september 2003 heeft de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ) een inspectierapport uitgebracht over Centrum Maliebaan. In dit rapport zijn de reclasseringsactiviteiten buiten beschouwing gelaten.

In november 2005 heeft de Inspectie voor de Sanctietoepassing een themaonderzoek naar de uitvoering van de werkstraffen uitgevoerd. In dit onderzoek is ook de werkstrafuitvoering door Centrum Maliebaan betrokken.

---

⁴ landelijke koepel voor verslavingsreclassering

2 Bevindingen

De dienstverlening van de verslavingsreclassering omvat vier productgroepen⁵:

- Eerste contact met de cliënt
- Diagnose en advisering
- Toezicht en begeleiding
- Uitvoering van sancties

In dit hoofdstuk komt eerst de uitvoering van de reclasseringstaken in de volgorde van deze productgroepen aan de orde. De bijdrage aan de aanpak van veelplegers wordt apart beschreven. Daarna volgt een beschrijving van de bevindingen rond thema's die niet direct aan een product of productgroep te verbinden zijn.

2.1 Uitvoering reclasseringstaken

2.1.1 Voortvarende uitvoering

Tabel II presenteert de productierealisatie als percentage van de planning (productiekader⁶) in de eerste helft van 2006.

Er zijn volgens de respondenten niet of nauwelijks wachtlijsten. Centrum Maliebaan kan aan de vraag van haar opdrachtgevers voldoen zonder wachttijden.

De gemiddelde tijd tussen ontvangst van een aanleiding werkstraf (elektronisch vonnis of transactie) en de daadwerkelijke start van de werkstraf (eerste intake met cliënt) was bij de in het eerste halfjaar van 2006 afgesloten werkstraffen gemiddeld 183 dagen. Het landelijke gemiddelde van alle reclasseringsorganisaties is 115 dagen.

---

⁵ indeling volgens de SVG

⁶ Het productiekader bestaat uit de aantallen door het ministerie van Justitie ingekoche reclasseringsproducten

Tabel II: Productierealisatie eerste helft van 2006

Hoofdtaken	Product⁷	Gerealiseerde producten
Eerste contact met de cliënt	Vroeghulpen	67%
	Vroeghulpinterventies	154%
Diagnose en advisering	Adviesrapportages	68%
	Diagnoses	56%
	Maatregelrapportages	150%
	Voorlichtingsrapportages	105%
Uitvoering van sancties	Leerstraffen	67%
	Werkstraffen individueel	154%
	Werkstraffen groep	103%
Toezicht en begeleiding	Toezichten	98%
	Reïntegratieprogramma's	149%
	Toeledingen Zorg	128%

In 2005 had Centrum Maliebaan 89% van het aantal geplande individuele werkstraffen en 84% van het aantal geplande groepsworkstraffen gerealiseerd. Het verlagen van de planproductie voor werkstraffen in 2006 heeft echter tot een productierealisatie van fors boven de 100% in het eerste half jaar van 2006 geleid.

Op de onderproductie op de vroeghulpen wordt teruggekomen in de volgende paragraaf.

De Inspectie constateert dat er geen grote knelpunten zijn die een voortvarende uitvoering van reclasseringsinterventies belemmeren. Ook de realisatie van de productie levert in de grote lijn geen problemen op.

2.1.2 Eerste contact met de cliënt

Vroeghulpbezoek

Vroeghulpbezoek is het eerste bezoek door de reclassering aan een arrestant, in verzekering gestelde of in bewaring gestelde verdachte waarin de reclassering beoordeelt of een vervolgaanbod wenselijk is.

---

⁷ In Bijlage A wordt een korte omschrijving van de reclasseringsproducten gegeven

Vroeghulpbezoek wordt door Centrum Maliebaan in de eerste instantie uitgevoerd bij reeds bekende cliënten door de vaste begeleider van een cliënt. Er is één vroeghulpmedewerker die enkele dagen per week een werkplek op het politiebureau heeft in het kader van de convenanten omtrent de veelplegeraanpak en daders van huiselijk geweld. Hij bezoekt cliënten waarvan de vaste begeleider niet in staat is het vroeghulpbezoek uit te voeren. Daarnaast ontvangt hij van de politie een lijst van alle in verzekering gestelden. Hij kan deze echter niet allemaal bezoeken in de beschikbare tijd. Hij bezoekt met name de veelplegers en soms een in verzekering gestelde waarbij de politie dat expliciet vraagt. First-offenders hebben geen prioriteit. Ontkennende verdachten worden wel bezocht, maar er volgt daarna meestal geen actie meer. In 2005 is 58% van de geplande productie t.a.v. vroeghulpen gerealiseerd. In het eerste half jaar van 2006 is dit 67%.

De Inspectie constateert dat prioritering bij de vroeghulp voornamelijk plaatsvindt op basis van convenanten en de eigen keuze van Centrum Maliebaan voor reeds bekende cliënten. Daarbij worden er substantieel minder vroeghulpbezoeken afgelegd dan volgens de planproductie gerealiseerd zou moeten worden, terwijl er wel meer vraag is naar vroeghulpbezoeken.

2.1.3 Diagnose en advisering

RISc

De RISc staat voor Risico Inschattings Schalen en is een instrument dat op basis van criminogene factoren het recidiverisico en de geschikte reclasseringsinterventie bepaalt. De RISc wordt door de reclasseringswerkers van Centrum Maliebaan bij voorlichtingsrapportages gebruikt als instrument voor inventarisatie van risico's en mogelijkheden voor een plan van aanpak. De meeste medewerkers waar de Inspectie mee sprak zijn echter niet erg enthousiast over de toepasbaarheid van dit instrument. De toegevoegde waarde voor specifieke doelgroepen als veelplegers en psychiatrische patiënten wordt als laag ervaren. Een enkeling zag er ook voordelen van in.

De Inspectie constateert dat de RISc gebruikt wordt, maar dat het als instrument om reclasseringsaanbod aan te laten sluiten op delictgerelateerde problematiek bij de medewerkers niet onomstreden is.

Advies- en voorlichtingsrapportage

De reclassering brengt op verzoek van het OM of de rechter advies-of voorlichtingsrapportages uit waarin een advies staat over de te nemen justitiële beslissing ten aanzien van een justitiabele.

In het arrondissement Utrecht is de afspraak gemaakt tussen reclassering en het OM dat voorlichtingsverzoeken afkomstig uit het veiligheidshuis en voorlichtingsverzoeken betreffende huiselijk geweldzaken prioriteit hebben om uitgevoerd te worden. Ook cliënten die in preventieve hechtenis zitten hebben voorrang. Soms wordt op basis van overwegingen uit de vroeghulp aan het OM gevraagd of het een voorlichtingsrapportage kan aanvragen. Vaak gaat het OM daarin mee.

Wanneer een cliënt het delict ontkent, is dat geen reden om niet te rapporteren. Motivatie is ook geen criterium voor selectie, dat is bij de verslaafde doelgroep nooit een norm, aldus het management.

Als de tijd tot de zitting minder dan zes weken is, rapporteert Centrum Maliebaan doorgaans niet. Ook rapportage over illegaal in Nederland verblijvende verdachten en kleinere delicten vallen als eerste af bij een krappe capaciteit. Er worden echter weinig opdrachten door Centrum Maliebaan teruggestuurd als gevolg van te weinig capaciteit. In 2005 was de realisatie van de productieplanning 98%, in het eerste half jaar van 2006 104%.

De vraag voor wie wel en voor wie geen (uitgebreid) voorlichtingsrapportage hoeft te worden opgesteld en bij wie kan worden volstaan met een adviesrapport, verdient volgens de geïnterviewde functionarissen van het OM betere afstemming tussen Centrum Maliebaan en het OM. Bij de opzet van de reclasseringsbalie krijgt die afstemming nadere invulling. Bij het OM bestaat de behoefte om meer op de inzet van de adviserende rol van de reclassering te kunnen sturen. Binnen de gegeven productieaantallen zouden zij als opdrachtgever in staat moeten zijn om prioriteiten te stellen ten aanzien van de reclasseringsproductie, opdat de beperkt beschikbare reclasseringsinzet ook wordt ingezet waar die volgens het OM het meest nodig is.

De Inspectie constateert dat —naast de afspraken in de convenanten met betrekking tot veelplegers en daders van huiselijk geweld - sturing op prioriteiten in de advies- en voorlichtingsrapportages door het OM nog onvoldoende plaatsvindt.

2.1.4 Toezicht en begeleiding

Reclasseringstoezicht

Een reclasseringstoezicht houdt in dat een justitiabele zich op grond van een rechterlijke uitspraak (of eventueel in het kader van een extramurale vorm van detentie) moet gedragen naar de aanwijzingen van de reclassering. Het doel hiervan is om het gedrag van de justitiabele dusdanig te beïnvloeden dat recidive wordt voorkomen.

Aan een reclasseringstoezicht gaat altijd een reclasseringsrapportage vooraf. In deze fase maakt de reclasseringswerker afspraken met de cliënt en eventueel de officier van justitie over het plan van aanpak. De rapporterende reclasseringswerker voert normaliter zelf het reclasseringstoezicht uit. De reclasseringswerker wacht niet met de start van het reclasseringstoezicht tot het vonnis ontvangen is van het OM. Als dit erg lang duurt (soms wel twee maanden) vraagt de reclasseringswerker het vonnis bij het OM op.

De afspraken waar de cliënt zich aan moet houden worden vastgelegd in een toezichtovereenkomst die wordt ondertekend door de cliënt. Meestal betreft dit de voorwaarden die verbonden zijn aan de behandeling door de kliniek of een begeleid wonen traject. Ook het volgen en afmaken van een behandeling of traject wordt als afspraak in de overeenkomst vastgelegd. Voorwaarden gericht op specifieke beperkingen van risicogedrag zoals “Je mag niet op Hoog Catherijne komen” worden niet gesteld. Wel kunnen risico-situaties van deze aard als leermoment worden gebruikt, waarbij de reclasseringswerker de onder toezicht gestelde begeleidt bij het omgaan hiermee. Urinecontroles worden alleen als afspraak in een toezichtovereenkomst opgenomen op verzoek van de kliniek, van een begeleid wonen traject of van de cliënt zelf. De reclasseringswerker zal dit niet op eigen initiatief doen.

Gedurende het toezicht vinden gesprekken plaats. De frequentie varieert van dagelijks (al dan niet telefonisch) tot één keer per maand, afhankelijk van de behoefte en situatie. Een reguliere frequentie is ongeveer één keer per twee weken. De toezichthoudende rol van de reclassering als iemand intramuraal in een kliniek zit is relatief klein. Wel vinden er dan evaluatiegesprekken plaats met de behandelende therapeut, al dan niet in bijzijn van de cliënt.

Overtreding van de voorwaarden leidt zelden tot het terugzenden van het vonnis aan het OM met het advies om de onderliggende vrijheidsstraf ten uitvoer te leggen. Te laat komen of niet op komen dagen op een afspraak is volgens de respondenten inherent aan de doelgroep. Op grond van dergelijke overtredingen wordt een toezicht niet als mislukt teruggestuurd. Het is vooral van belang dat iemand niet in zijn oude patroon terugvalt. Ook het feit dat iemand opnieuw in bewaring gesteld wordt is geen reden een toezicht te retourneren, volgens de reclasseringswerkers. Het management stelt zich hierover op het standpunt dat het controleren van de algemene voorwaarde (i.c. geen nieuwe delicten plegen) niet door de reclassering gecontroleerd dient te worden. Als iemand als verdachte in hechtenis is genomen, wil dat nog niet zeggen dat hij schuldig verklaard is. Het is de verantwoordelijkheid van de rechterlijke macht om vanwege die reden een reclasseringstoezicht, bijvoorbeeld via een TUL-zitting te beëindigen en eventueel om te zetten in een onvoorwaardelijke straf. Tot die tijd loopt het reclasseringstoezicht door. De beslissing om een toezicht als mislukt terug te sturen is maatwerk en niet in algemene regels te vatten. Redenen om terug te sturen zijn bijvoorbeeld als iemand agressief is of anderszins onhandelbaar. Een traject wordt elk halfjaar geëvalueerd, maar contact daarover met het OM vindt normaliter niet plaats. Het OM wordt op de hoogte gesteld bij mislukking of voltooiing van het reclasseringstoezicht.

De geïnterviewde OM-vertegenwoordigers hebben de indruk dat de reclasseringswerkers van Centrum Maliebaan soms te lang doorgaan met moeilyk lopende toezichten. Dat leidt het OM af uit rapportages over uiteindelijk toch definitief mislukte toezichten. Er is dan al heel veel geprobeerd de klant de goede kant op te bewegen.

De Inspectie constateert dat het volgen van een extern zorgtraject of behandeling het centrale element is van de voorwaarden bij de meeste toezichten. De uitvoeringsafspraken met de cliënt zijn dan ook gericht op het nakomen van afspraken die daar uit voortvloeien. Afspraken of toezichtsarrangementen die specifiek gericht zijn op het beheersen van de directe maatschappelijke veiligheidsrisico's zijn niet gangbaar. Centrum Maliebaan is er veel aan gelegen om cliënten in het afgesproken zorgtraject te houden. Voor het OM gaat zij daar soms te lang mee door.

Toeleiding Zorg

Er zijn in het eerste half jaar van 2006 132 voorlichtingsrapportages gerealiseerd. Op basis van voorlichtingsrapporten vindt er vaak doorverwijzing naar een zorginstelling plaats. Er zijn in dat half jaar 84 toeleidingen zorg gerealiseerd. In tabel III wordt een overzicht gegeven van instellingen waar naar toe is geleid.

Tabel III: Toeleiding zorg naar soort instelling, eerste half jaar 2006

Soort zorginstelling	Aantal toeleidingen
maatschappelijke opvang	27
klinische verslavingszorg	23
niet-klinische verslavingszorg	14
niet-klinische psychiatrische zorg	6
psychische zorg door APZ	5
zorg door psychische polikliniek	4
zorg door RIBW	2
crisisopvang 24 uur	2
psychische deeltijdbehandeling	1

De Inspectie constateert dat er een intensieve samenwerking is in de vorm van doorverwijzing van cliënten naar diverse vormen van zorg.

2.1.5 Uitvoering van sancties

Werkstraffen

De regels voor de werkgestrafte zijn op schrift gesteld en volgens de reclasseringswerkers vergelijkbaar met regels in een normale werkgever-werknemer verhouding: op tijd komen, melden bij verhindering, bij langdurige ziekte een verklaring van de huisarts overleggen, mobiele telefoons uitzetten tijdens het werk. Middelengebruik is verboden. Veel verslaafden hebben echter een “onderhoudsdosis” nodig om te kunnen functioneren. De norm is daarom dat een werkgestrafte op de werkplek op een veilige en verantwoorde manier functioneert.

Bij een overtreding van de werkstrafregels door de cliënt onderzoekt de reclasseringswerker altijd wat de oorzaak is van de overtreding. Vaak heeft de cliënt een vaste begeleider in het kader van een reclasseringstoezicht of een zorgtraject. Met deze neemt de reclasseringswerker die de werkstraf begeleidt

dan contact op voor nader overleg welke stappen te ondernemen. Het uitgangspunt is maatwerk. De reclasseringswerker weegt in zijn beslissing tot het al dan niet geven van een waarschuwing of het als mislukt terugsturen van de werkstraf altijd mee in hoeverre middelengebruik een rol speelt bij de overtreding. Zonder die afweging zouden praktisch alle werkstraffen mislukken, aldus de reclasseringswerkers.

Een reclasseringswerker bespreekt alle voorgenomen retourzendingen van mislukte werkstraffen met een officier van justitie (voor zover het parket Utrecht betreft). De mate waarin officieren bereid zijn werkgestraften nog een kans te geven, varieert.

In de eerste helft van 2006 zijn er 67 werkstraffen succesvol voltooid. Bij 12 werkstraffen heeft er wel een intake plaatsgevonden, maar is de werkstraf niet gestart en 9 werkstraffen zijn na de start voortijdig beëindigd.

Het percentage mislukte werkstraffen komt daarmee op 24% en ligt daarmee een fractie onder het landelijke gemiddelde.

De Inspectie constateert dat het uitgangspunt bij de executie van werkstraffen maatwerk is. Een overtreding van de werkstrafregels leidt niet automatisch tot mislukken van de werkstraffen. De reclasseringswerker die de werkstraf begeleidt neemt overwegingen rond het middelengebruik en het zorgtraject expliciet mee in de beslissing om overtredingen te sanctioneren.

2.1.6 Veelplegers en ISD

Centrum Maliebaan participeert in een samenwerkingsovereenkomst ten aanzien van de verplegeraanpak, ondergebracht in het Veiligheidshuis. Bij deze overeenkomst zijn ook Politie Utrecht, OM parket Utrecht, PI Utrecht, Reclassering Nederland, Leger des Heils, Altrecht⁸ en de gemeente Utrecht betrokken. Ook in Amersfoort vindt er een gezamenlijke verplegeraanpak binnen de samenwerking van het Veiligheidshuis plaats.

Centrum Maliebaan brengt zijn kennis over een veelpleger in het casusoverleg, waarna de betrokken partijen gezamenlijk tot een aanpak voor de betreffende veelpleger besluiten. Volgens de medewerkers van Centrum Maliebaan wordt vooraf de inbreng in het casusoverleg (door een vaste deelnemer daaraan van Centrum Maliebaan) doorgesproken met de betreffende vaste begeleider. Het

---

⁸ Instelling voor geestelijke gezondheidszorg

OM en de PI Wolvenplein geven echter aan dat de kennis over de betreffende veelpleger niet altijd aanwezig is. Volgens het OM en de PI Wolvenplein verschillen de medewerkers van Centrum Maliebaan nogal eens van mening over de te volgen aanpak met betrekking tot toepassing van de ISD-maatregel. Het komt volgens hen voor dat in een eerder stadium besloten is dat iemand voor een ISD-maatregel in aanmerking komt, terwijl op een later moment een collega van Centrum Maliebaan daar tegenstander van is⁹.

Het is binnen Centrum Maliebaan beleid dat er geen kale ISD-maatregel¹⁰ geadviseerd wordt vanuit de opvatting dat een kale ISD-maatregel de reïntegratiekansen van een cliënt verkleint in plaats van vergroot. Centrum Maliebaan adviseert daarom alleen de ISD-maatregel als er behandelmogelijkheden zijn. Als dat niet het geval is laat zij het in haar rapportage open of ISD aan de orde moet zijn, er wordt geen advies gegeven. Wanneer binnen het veelplegerscasuoverleg een veelpleger als “ISD-noodzakelijk” is gekwalificeerd, maar dit op grond van bovenstaande praktijk niet door het rapport van Centrum Maliebaan wordt onderbouwd of geadviseerd, ontstaat daarover een meningsverschil tussen het OM en Centrum Maliebaan.

De inhoud van de ISD-maatregel bestaat meestal uit verblijf in een kliniek. De tijd voorafgaand aan de opname zit de ISD'er dan in PI Wolvenplein (of een andere p.i. met ISD-afdeling). Er vindt sinds kort tweewekelijks overleg plaats tussen de vaste begeleider van Centrum Maliebaan en de trajectbegeleider van de ISD-afdeling van PI Wolvenplein. De vaste begeleider van Centrum Maliebaan heeft echter geen directe invloed op wat er gebeurt in de intramurale fase van de ISD. Dat is de verantwoordelijkheid van de inrichting. De medewerkers van Centrum Maliebaan zijn van mening dat er in de periode in de inrichting te weinig gebeurt in het kader van reïntegratie van de cliënt. Er vindt geen voorbereiding op de behandeling plaats. Wel wordt er op verzoek van de p.i. terugvalpreventietraining of leefstijltraining gegeven door trainers van Centrum Maliebaan. Maar er is geen integrale planning van het totale ISD-traject, inclusief een relatie met de préklinische fase in PI Wolvenplein.

---

⁹ In haar reactie op het conceptrapport geeft Centrum Maliebaan aan dat dit situaties betrof waarin er sprake was van veranderde omstandigheden bij de cliënt en dat over deze kwestie inmiddels sluitende afspraken zijn gemaakt met het OM.

¹⁰ Onder een kale ISD-maatregel wordt verstaan dat er binnen de ISD-maatregel alleen sprake is van detentie en niet van een reïntegratieprogramma of -traject.

De Inspectie constateert dat de samenwerking met de PI Wolvenplein en het OM bij de gezamenlijke aanpak van veelplegers nog niet soepel verloopt. Er is geen sprake van een gezamenlijke visie op de doelstellingen van de ISD-maatregel. Er is niet altijd sprake van een planmatige inhoudelijke verbinding tussen de préklinische en de klinische fase binnen een ISD-traject.

2.2 Veiligheid van de werkomgeving

Naast de veiligheid van de samenleving die met name bij de uitvoering van de reclasseringstaken aan de orde komt, is veiligheid van de werkomgeving ook een thema uit het toetsingskader. De veiligheid van de werkomgeving betreft fysieke veiligheidsaspecten binnen en buiten het kantoor, maar ook minder tastbare veiligheidsaspecten als voorkómen van intimidatie en integriteit van medewerkers komen aan de orde.

2.2.1 Op kantoor

In de wachtkamer hangt op het prikbord een A-4 met daarop de huisregels voor de locatie Witte Vrouwensingel:

- *Het meebrengen en gebruiken van alcohol en drugs is verboden.*
- *Agressie is verboden. Dus ook niet schelden of bedreigen.*
- *Het meebrengen van wapens is verboden.*
- *Bij diefstal, agressie, bedreiging of vernieling wordt onmiddellijk de politie ingeschakeld.*

Bij overtreding van één van deze regels wordt de hulpverlening stopgezet. Voortzetting van de hulp alleen na een gesprek met de leiding.

Het management geeft aan dat deze regels de gehanteerde tolerantiegrens aangeven. Het is niet zo dat iemand die onder invloed is van drugs of alcohol per definitie de toegang tot het pand wordt geweigerd. Middelengebruik is een kenmerk van de doelgroep van Centrum Maliebaan. De maatstaf is dat er nog een zinnig gesprek mogelijk moet zijn. Overtredingen van de huisregels leiden wel tot bespreking van het overschrijdend gedrag, maar niet snel tot sancties in de vorm van uitsluiting van de diensten van Centrum Maliebaan. Het is beleid om cliënten zo lang mogelijk in de zorg te houden.

In de spreekkamers bevinden zich alarmknoppen. Als een medewerker zich onveilig voelt en deze indrukt, schieten alle aanwezige collega's te hulp. Daarnaast geeft de politie prioriteit aan een alarmmelding van Centrum

Maliebaan. Er vinden geen oefeningen plaats met de veiligheid- en calamiteitenprocedure.

In de week voordat de inspectie plaatsvond, heeft er een (gijzelings-)incident plaatsgevonden. Volgens de directie bleek dat iedereen wist wat hij of zij doen moest. Het is relatief goed afgelopen, er zijn geen slachtoffers gevallen. Een dergelijk incident wordt altijd geëvalueerd. Ook wordt er direct een professioneel bureau voor traumaverwerking ingeschakeld voor de betrokken medewerkers.

De Inspectie heeft kennis genomen van het protocol “Opvang slachtoffers schokkende gebeurtenissen” en de regeling “Melding incidenten” van Centrum Maliebaan, beide uit januari 2005.

De helft van de medewerkers geeft in de interviews aan dat er geen of weinig calamiteiten- of veiligheidsprocedures zijn. Wel kennen ze de huisregels, de alarmknoppen en de procedure die daar bij hoort. Een aantal medewerkers geeft aan dat ze verwachten dat het management meer aandacht aan de veiligheidsprocedures zal besteden naar aanleiding van de evaluatie van het recente gijzelingsincident. De respondenten noemen als veiligheidsrisico's dat de alarmknoppen ver weg zitten van de zitplaats, dat er sinds kort niet meer vanuit de gang door het glas de spreekkamer in gekeken kan worden en dat de spreekkamers niet van het kantoorgedeelte van het pand zijn gescheiden.

De Inspectie constateert dat er aandacht is voor fysieke veiligheid in het kantoor, maar dat er geen sprake is van systematische periodieke oefening en evaluatie van de veiligheid en calamiteitenprocedure.

2.2.2 Tijdens huisbezoek en vervoer van cliënten

Het management geeft aan dat er regels gelden voor huisbezoek: Een medewerker die op huisbezoek gaat moet dit laten weten en dit vooraf bespreken. De meerderheid van de medewerkers geeft in de interviews echter aan niet op de hoogte te zijn van deze regels. Ze maken hun eigen inschattingen. Daarbij is van belang hoe goed je een cliënt kent. Enkele medewerkers geven aan nooit zonder een collega mee te nemen op huisbezoek, omdat je nooit weet wie je behalve de cliënt nog meer aantreft en in welke staat de cliënt is. De meeste geïnterviewde medewerkers geven aan dat ze collega's op de hoogte stellen waar ze naar toe gaan. Dit gebeurt echter niet altijd.

Cliënten in een eigen auto vervoeren is volgens het management verboden, maar het management weet dat het desondanks soms toch gedaan wordt. Sommige medewerkers geven aan deze regel te kennen, anderen denken dat het geen officiële regel is. Enkele medewerkers geven aan dat ze wel eens cliënt zelf vervoeren als ze geen andere mogelijkheid zien een cliënt ergens te krijgen. Soms wordt er ook wel gebruik gemaakt van de Dienst Vervoer en Ondersteuning (DVO) van DJI.

De Inspectie constateert dat er volgens het management regels zijn ten aanzien van huisbezoek en vervoer van cliënten, maar dat medewerkers hier niet allemaal voldoende van op de hoogte zijn en vaak uitgaan van eigen inschatting ten aanzien van de risico's.

2.2.3 Op projectplaatsen

Alle projectplaatsen waar werkgestraften geplaatst worden beschikken over een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) in de lijn van de Arbowetgeving. Reclassering Nederland controleert dit omdat zij ook de projectenbank waarin alle werkprojecten staan, bijhoudt. Verder onderhoudt iedere reclasseringswerker contact met de projecten waar zijn eigen cliënten zijn ondergebracht en let op signalen waaraan af te lezen is hoe het loopt op een project. Bij langdurige werkstraffen belt de reclasseringswerker tussendoor met het project om te vragen hoe het loopt. Bij kortdurende werkstraffen doet de reclasseringswerker dat meestal niet. Met het werkproject dat door Centrum Maliebaan zelf georganiseerd wordt, is dagelijks telefonisch contact. Begeleiders op werkprojecten bellen zelf als er een probleem is, of ze geven klachten aan op het formulier waarop de door de cliënt gewerkte uren worden bijgehouden. Als een cliënt een klacht heeft, of iets ongewoons meldt, neemt de reclasseringswerker contact op met het project. Projecten waar veel problemen zijn, die geen goede begeleiding kunnen bieden of die moeite hebben met de doelgroep, vallen vanzelf af doordat er geen nieuwe werkgestraften worden geplaatst. Er wordt geen systematische evaluatie gehouden van de samenwerking met de werkprojecten.

De inspectie constateert dat maatregelen om risico's op de projectplaatsen te identificeren of incidenten te voorkomen eerder reactief dan pro-actief plaatsvinden.

2.2.4 Voorkomen van intimidatie

Afgezien van de huisregels, is er geen beleid gericht op het voorkomen van intimidatie van medewerkers door cliënten. Het management geeft aan dat dat moeilijk vooraf te regelen is. Het is subjectief wanneer iemand zich bedreigd voelt. Op het moment dat dat het geval is wordt verwacht dat medewerkers dat zelf melden. Medewerkers geven aan dat ze zelf de grenzen aangeven wanneer ze zich geïntimideerd voelen. Ze zien het als onderdeel van hun eigen professionaliteit. In de intervisie of de casuïstiek wordt wel over het onderwerp gesproken als een medewerker er zelf mee komt.

Als bij de uitvoering van de werkstraffen een incident voorkomt zoals diefstal of bedreiging wordt de projectplaats door de reclasseringswerkers gestimuleerd aangifte te doen.

De Inspectie constateert dat er geen pro-actief beleid is ten aanzien van het voorkomen van intimidatie, omgaan hiermee wordt als onderdeel van de individuele professionaliteit gezien.

2.2.5 Integriteit van medewerkers

De Inspectie heeft kennisgenomen van de protocollen “Gedragsregels omgang medewerkers” en “Gedragsregels omgang cliënten” van Centrum Maliebaan uit januari 2005. Hierin zijn onder andere thema’s rond integriteit uitgewerkt. Het management geeft aan dat deze protocollen ook bekend zijn bij de medewerkers. Bijna alle medewerkers zijn echter in de veronderstelling dat er geen integriteitbeleid is of zijn er niet zeker van of het op papier staat. Slechts één medewerker geeft aan dat er een integriteitprotocol is, maar dat dat onbekend is bij de medewerkers. Over een aantal zaken bestaat bij de medewerkers wel overeenstemming. Zo mag je geen dure cadeau’s aannemen, al weet men niet precies waar de grens ligt. Eetbare cadeau’s zoals een taartje of bonbons dienen met collega’s gedeeld te worden, en iets decoratiefs als een bos bloemen dient op de werkplek te blijven. Ook heb je privé geen contact met cliënten. Een cliënt geeft in het interview aan dat hij wel eens is uitgeweest met zijn begeleidster. “Zij ziet mij als mens en niet als werk”, zegt hij over haar.

De Inspectie constateert dat de formele regels rond integriteit slecht bekend zijn bij de medewerkers. Er is op de werkvloer wel een integriteitbewustzijn dat leidt tot ongeschreven gedragsregels.

2.3 Rechtspositie

In deze paragraaf wordt onder rechtspositie verstaan de informatie die de cliënt ontvangt over zijn rechten en plichten en de zorgvuldigheid waarmee met privacy en dossiervorming wordt omgegaan. Ook de mate waarin de organisatie oog heeft voor culturele diversiteit komt aan de orde.

2.3.1 Informatie over gedragsregels en klachtregeling

De huisregels hangen in de wachtkamer aan de muur (zie ook paragraaf 2.2.1). Er is geen folder beschikbaar met gedragsregels. De reclasseringswerkers besteden er vooraf geen specifieke aandacht aan in het gesprek met de cliënten. De gedragsregels bij de werkstraf zijn wel op papier gezet in standaardregels en een overeenkomst met de projectplaats. Hiervoor moet de werkgestrafte tekenen. Ook de voorwaarden bij een toezicht zijn bekend en ondertekend door de cliënt.

De reclasseringswerkers reiken geen folder met informatie over de klachtregeling uit aan de cliënten. Een enkele respondent geeft aan dat hij de mogelijkheid van het indienen van een klacht wel vooraf bespreekt met een cliënt. De overige respondenten geven aan dat zij dit niet doen, of alleen de klachtenregeling noemen als de cliënt aangeeft dat hij ergens ontevreden over is.

Het management geeft aan dat er onduidelijkheid heerst over de klachtregeling. Centrum Maliebaan heeft een eigen onafhankelijke klachtencommissie die gericht is op de patiënten van Centrum Maliebaan. Deze klachtencommissie heeft geen expertise op het gebied van reclasseringswerk. De landelijke klachtencommissie van de reclassering is sinds enige jaren echter alleen voor klachten van cliënten van Reclassering Nederland. Hierdoor is een vacuüm ontstaan. (zie ook ISt-rapport "Functioneren klachtenregeling reclassering", oktober 2006).

De Inspectie constateert dat de cliënten slechts ten dele geïnformeerd worden over de gedragsregels en de klachtregeling.

2.3.2 Inzage in en uitwisseling van dossierinformatie

Het privacyreglement van Centrum Maliebaan is niet van toepassing op de afdeling reclassering. Hiervoor geldt het privacyreglement zoals dat in het Handboek Reclassering is opgenomen. Hierin is onder andere het recht op

inzage in het eigen dossier vastgelegd. De geïnterviewde reclasseringswerkers melden niet uit zichzelf aan de cliënten dat zij recht hebben op inzage in hun eigen dossier. Het komt zelden voor dat een cliënt hier om vraagt. Als ze er om vragen, dan is inzage mogelijk. De meest belangrijke stukken zoals het rapport en de toezichtovereenkomst krijgen de cliënten al te zien. De communicatie wordt door zowel de geïnterviewde cliënten als de reclasseringswerkers als heel open ervaren. Het dossier ligt vaak op tafel bij een gesprek.

De medewerkers geven aan dat voor het uitwisselen van informatie met derden, zoals klinieken, referenten of een huisarts altijd schriftelijke toestemming wordt gevraagd aan een cliënt. De informatie uit een vroeghulpgesprek wordt niet teruggekoppeld naar de politie.

Voor de aanpak van veelplegers is er een apart convenant ondertekend over de uitwisseling van gegevens tussen de samenwerkende partijen, mede gebaseerd op het privacyreglement van de reclassering.

De Inspectie constateert dat de cliënt niet vooraf wordt gewezen op de mogelijkheid zijn dossier in te zien. Wel is inzage van het eigen dossier mogelijk als daar om gevraagd wordt door de cliënt en krijgt de cliënt altijd de mogelijkheid zijn rapport in te zien. Voor uitwisseling van informatie wordt schriftelijke toestemming gevraagd aan de cliënt.

2.3.3 Culturele diversiteit doelgroepen

Er is geen specifiek beleid gericht op het omgaan met culturele diversiteit van doelgroepen. Volgens het management hebben de zorgafdelingen van Centrum Maliebaan dat wel, maar bieden de landelijke beleidskaders van de reclassering daar geen ruimte voor. Je krijgt je doelgroep immers aangeboden. Wel probeert Centrum Maliebaan in zijn personeelsbeleid een afspiegeling te zijn van de samenleving. Medewerkers maken in het geval dat de taalbarrière bij cliënt bij een vroeghulp of een voorlichtingsrapportage te groot is, gebruik van de tolktelefoon.

2.4 Organisatie

Binnen deze paragraaf komen de interne communicatie en sturing en het opleidingsbeleid voor medewerkers aan de orde.

2.4.1 Interne communicatie en sturing

Er is binnen de afdeling reclassering wekelijks teamoverleg en om de zes weken intervisie. Ook is er een overleg waarin casuïstiek wordt besproken. Er is werkbegeleiding en er worden regelmatig thema's besproken. De reclasseringswerker bespreekt elk rapport met de werkbegeleider. De dagcoördinator heeft de dagelijkse leiding van de afdeling, zit de teamvergadering voor en houdt ook de functioneringsgesprekken. Verschillende medewerkers geven aan dat de communicatie in de afgelopen jaren sterk is geprofessionaliseerd, er wordt goed naar suggesties van de werkvloer geluisterd. De unitmanager is er met name voor beleidsmatige zaken. Ook onderhoudt hij het tactisch netwerk en de P&C relatie met de SVG-koepelorganisatie. De directeur houdt de organisatie op de hoogte van de strategische kwesties. Ook laat hij zich zien bij ingrijpende gebeurtenissen zoals het recente gijzelingsincident.

Een aantal respondenten geeft aan dat de afdeling reclassering niet duidelijk gepositioneerd is binnen de totale organisatie van Centrum Maliebaan. Het voelt voor hen als een vreemde eend in de bijt.

Binnen de Raad van Toezicht van Centrum Maliebaan is geen lid dat zicht heeft op of expertise heeft van reclasseringsactiviteiten. In het jaarverslag van Centrum Maliebaan zijn de prestaties van de afdeling Reclassering niet afzonderlijk terug te vinden.

Het unitplan voor 2006 geeft voor de afdeling reclassering aan dat de reclasseringsactiviteiten ondersteunend zijn aan trajecten die tot doel hebben de leefomstandigheden van de klant te verbeteren en hierdoor recidive te verminderen. Er zijn in het unitplan geen indicatoren opgenomen met betrekking tot mislukkingpercentage van de werkstraffen, doorlooptijden, tevredenheid over voorlichtingsrapportages bij de opdrachtgevers of halen van doelstellingen van het reclasseringstoezicht. Aangegeven wordt dat de uitvoering van op zichzelf staande executieve taken wordt gestaakt.

De Inspectie constateert dat er binnen de afdeling reclassering sprake is van een duidelijke communicatiestructuur en een cultuur die over het algemeen als positief wordt ervaren door de medewerkers. De strategische positionering van de afdeling is er vooral ondersteunend ten behoeve van de totale organisatie. Op (prestatie-)indicatoren met betrekking tot mislukkingpercentage van de werkstraffen, doorlooptijden, tevredenheid over voorlichtingsrapportages bij de

opdrachtgevers of halen van doelstellingen van het reclasseringstoezicht wordt niet zichtbaar gestuurd.

2.4.2 Opleidingsbeleid

Volgens het management komt de wenselijkheid van opleidingen steevast aan de orde bij functioneringsgesprekken. Uit een medewerkerstevredenheidonderzoek blijkt volgens hen dat de meerderheid van de medewerkers tevreden is over het opleidingsbeleid.

De medewerkers geven aan dat het volgen van opleidingen vooral uit eigen initiatief voortkomt. De mate waarin medewerkers in het afgelopen jaar opleidingen hebben gevolgd, wisselt sterk. Verschillende medewerkers hebben in het afgelopen jaar een cursus psychopathologie of een masterclass veldwerk gevolgd. Andere hebben al jarenlang geen trainingen meer gevolgd. Het management geeft aan dat moeilijk is om goed passende cursussen voor reclasseringswerkers in de verslavingszorg te vinden.

De Inspectie constateert dat er ruimte is voor het volgen van opleiding, maar dat er geen zichtbaar opleidingsbeleid voor de afdeling reclassering te herkennen is.

3 Conclusies en oordeel

Op basis van de bevindingen en het toetsingskader komt de Inspectie tot de volgende conclusies en oordelen.

3.1 Reïntegratie en veiligheid van de samenleving

De afdeling reclassering van Centrum Maliebaan kent een zorggeoriënteerde benadering van haar cliënten. De samenwerking met verschillende vormen van verslavingszorg is intensief. Het RISc-instrument dat delict, recidiverisico en plan van aanpak voor de justitiabele met elkaar verbindt, wordt niet door alle reclasseringswerkers als erg bruikbaar gezien. Het dominante uitgangspunt van een traject is - in tegenstelling tot bij de RISc- niet het delict en recidiverisico, maar de verslaving. Het reclasseringstraject staat voor Centrum Maliebaan in dienst van het zorgtraject. Dit is door het management uitgesproken beleid, maar ook te herkennen in de uitvoering van het primaire proces. In geval van overtredingen bij de werkstraf worden overwegingen rond het middelengebruik en het zorgtraject expliciet meegenomen in de overwegingen om de overtreding te sanctioneren. Ook is dit zichtbaar bij de uitvoering van het reclasseringstoezicht. De naleving van voorwaarden in het kader van een reclasseringstoezicht zijn primair gericht zijn op het volgen van een behandeling of een zorgtraject en beheersing van directe maatschappelijke veiligheidsrisico's is hooguit een afgeleide daarvan.

Het OM geeft aan dat zij vindt dat Centrum Maliebaan soms te lang doorgaat met een moeizaam verlopend toezicht, waar het OM voorkeur zou hebben gegeven dat dit toezicht in een eerder stadium aan het OM geretourneerd zou worden.

Bij de samenwerking met de justitiepartners in de Veelplegeraanpak is de zorgoriëntatie scherp zichtbaar op het moment dat de ISD-maatregel in zicht komt als middel ter beveiliging van de maatschappij. In de optiek van de

Maliebaan dient de toepassing van de ISD-maatregel namelijk een bijdrage te leveren aan de zorgdoelstelling. Als dit niet het geval is, adviseert zij niet over de ISD-maatregel. Dit levert wrijving op met OM en PI Wolvenplein die beveiliging van de maatschappij als een mogelijk, op zichzelf staand doel van de toepassing van de ISD-maatregel zien.

De Inspectie is van oordeel dat Centrum Maliebaan zozeer op zorg en hulpverlening aan haar reclasseringscliënten is gericht, dat het gevaar bestaat dat hierdoor de identificatie en beheersing van actuele veiligheidsrisico's voor de samenleving onvoldoende aandacht krijgen.

De Inspectie is van oordeel dat de reclassering haar opdrachtgever moet kunnen adviseren over het opleggen van een ISD-maatregel zonder een op reïntegratie gerichte interventie.

3.2 Sturing op veiligheid

De Inspectie concludeert dat ten aanzien van:

- huisbezoek en vervoer van cliënten;
- onderkenning van risico's van intimidatie van medewerkers door cliënten;
- omgaan met integriteit;
- risico's bij werkprojectplaatsen;
- besluiten tot het als mislukt retourneren van een reclasseringstoezicht ;

de uitvoeringspraktijk sterk afhankelijk is van het professionele inzicht van de individuele medewerker en de mate waarin deze zijn professionele opvattingen en handelen deelt met collega's en toetst bij zijn leidinggevende. Uit praktijkbeschrijvingen van de geïnterviewde reclasseringswerkers blijkt dat dit op een aantal van de bovenstaande onderwerpen niet altijd het geval is.

Met betrekking tot veiligheid van medewerkers en maatschappij geven geschreven regels en protocollen weinig sturing aan het denken en werken van de uitvoerend reclasseringsmedewerkers. Maatwerk en inschatting op basis van de professionaliteit van de reclasseringswerker zijn veel nadrukkelijker aanwezige mechanismen op de werkvloer.

Wel voorziet de organisatie in een stevige communicatiestructuur van intervisie, werkbegeleiding en casuïstiek waarin professionele inzichten gedeeld en getoetst kunnen worden. Dit blijkt echter geen garantie dat een individuele

inschatting overeenkomt met gedeelde opvattingen of met regels vanuit de organisatie.

Los hiervan is er geen sprake van systematische, periodieke oefening en evaluatie van de veiligheid- en de calamiteitenprocedure. Het veiligheidsbeleid loopt daarmee het risico incidentgedreven te zijn.

De Inspectie is van oordeel dat de organisatie op het gebied van zowel de veiligheid van medewerkers als de maatschappelijke veiligheid onvoldoende stuurt met andere middelen dan de professionaliteit van de reclasseringswerkers.

3.3 Rechtspositie

3.3.1 Informatievoorziening

De Inspectie is van oordeel dat de cliënten onvoldoende vooraf worden geïnformeerd over de gedragsregels en de klachtregeling. Ook worden de cliënten niet vooraf gewezen op de mogelijkheid hun dossier in te zien.

3.3.2 Prioritering

Het Openbaar Ministerie speelt als opdrachtgever in de prioritering van met name de vroeghulpen en voorlichtingsrapportages nog een gebrekkige rol. Er bestaan convenanten ten aanzien van veelplegers en daders van huiselijk geweld, maar daarbuiten zijn geen prioriteiten overeengekomen ten aanzien van de benutting van het beperkte productiekader.

Bij de vroeghulpbezoeken is bovendien sprake van een discrepantie. Centrum Maliebaan maakt de keuze om niet haar volledige productiekader te benutten. Daarbij kiest Centrum Maliebaan ervoor om - naast uitvoering van de convenanten- met name bekende in verzekering gestelde cliënten te bezoeken. In verzekering gestelden die een verslavingsproblematiek hebben, maar die nog onbekend zijn bij de (justitiële) verslavingszorg, zoals first-offenders en andere justitiabelen die nog aan het begin van hun "carrière" van criminaliteit en of hulpverlening staan, maken hierdoor minder kans op een reclasseringsinterventie.

De Inspectie is van oordeel dat met betrekking tot de vroeghulp er een ongerechtvaardigd verschil in het aanbod van reclasseringsinterventies wordt gemaakt.

3.4 Organisatie

Binnen de afdeling reclassering is er sprake van een stevige communicatiestructuur en cultuur die door de medewerkers positief wordt gewaardeerd. Het management geeft veel ruimte aan de medewerkers, maar toont zich ook betrokken bij problemen en knelpunten op de werkvloer. De Inspectie is van oordeel dat - met uitzondering van het in paragraaf 3.2 genoemde thema veiligheid - de operationele aansturing van het primaire proces voldoet.

De strategische aansturing op reclasseringspecifieke prestaties (waartoe bijvoorbeeld tevredenheid van opdrachtgevers, misluktingspercentage, doorlooptijden en behalen van toezichtdoelstellingen behoren) is onvoldoende zichtbaar.

4 Aanbevelingen

De Inspectie beveelt Centrum Maliebaan het volgende aan:

Besteed in de uitvoering van reclasseringstoezicht nadrukkelijker aandacht aan controle in verband met directe maatschappelijke veiligheidsrisico's.

Adviseer - indien van toepassing- oplegging van de ISD-maatregel ook wanneer er geen mogelijkheid is een programma of behandeling uit te voeren dat gericht is op reïntegratie (kale ISD-maatregel).

Zorg voor een betere verankering op de werkvloer van beschermende regels ten aanzien van de veiligheid van medewerkers.

Zorg voor systematische, periodieke oefening en evaluatie van de calamiteitenprocedure en veiligheidsbeleid.

Informeer de cliënten vooraf over de mogelijkheid hun dossier in te zien en het bestaan van de klachtenregeling. Zorg daarbij voor helderheid over welke klachtenregeling van toepassing is op de reclasseringscliënten van Centrum Maliebaan.

Maak afspraken met het Openbaar Ministerie welke categorieën justitiabelen prioriteit hebben bij de uitvoering van vroeghulpbezoek en bij voorlichtingsrapportages.

Stuur zichtbaar op reclasseringsprestaties zoals bijvoorbeeld tevredenheid van opdrachtgevers, misluktingspercentage, doorlooptijden en behalen van toezichtdoelstellingen

Bijlage A: Verklaring begrippen en afkortingen

Adviesrapportage	Rapportage met advies gericht op specifieke vraagstelling van ZM of OM.
CVS	Cliënt Volg Systeem, werkproces ondersteunende database voor elektronische cliëntdossiers
Diagnose	Het op gestructureerde, methodische wijze in kaart brengen van problemtiek van de cliënt. Een uitgebreide diagnose vindt in de regel plaats door middel van de RISc.
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DVO	Dienst Vervoer en Ondersteuning van de DJI
ISD	Inrichting Stelselmatige Daders
ISD-maatregel	Maatregel waarbij een veelpleger voor maximaal twee jaar in een ISD geplaatst kan worden
Leerstraf	Door OM of ZM opgelegde straf in de vorm van een training gericht op reïntegratie en recidivevermindering
Maatregelrapportage	Uitgebreide rapportagevariant, gericht op rechtelijke beslissing ten aanzien van een tbs-beslissing
P.i.	Penitentiaire inrichting
Projectplaats	(ook wel werkproject) Non-profit instelling waar werkgestraften hun werkstraf uitvoeren
Reïntegratieprogramma	Training voor justitiabele gericht op reïntegratie en recidivevermindering
RISc	Risico Inschatting Schalen is een instrument dat op basis van criminogene factoren het recidiverisico en de geschikte reclasseringsinterventie bepaalt
SVG	Stichting Verslavingsreclassering GGZ-Nederland, koepelorganisatie instellingen voor verslavingsreclassering
Toeleiding Zorg	Toeleiding van een cliënt naar plaatsing of behandeling in een zorginstelling
Toezicht	Op grond van een rechterlijke uitspraak (of eventueel in het kader van een extramurale vorm van detentie) dient een justitiabele zich te gedragen naar de aanwijzingen van de reclassering

Veelpleger	Justitiabele die veel misdrijven in een relatief korte tijd heeft gepleegd
Voorlichtingsrapportage	Rapportage aan OM of ZM met advies over straf- en reclasseringsproces met als doel de kans op recidive te verkleinen
Vroeghulp(bezoek)	Het eerste bezoek door de reclassering aan een arrestant, in verzekering gestelde of in bewaring gestelde verdachte waarin de reclassering beoordeelt of een vervolgaanbod wenselijk is
Vroeghulpinterventie	Het uitbrengen van een advies aan OM of ZM met betrekking tot voortzetting of opschorting van de voorlopige hechtenis en het mogelijk starten van een reclasseringstraject
Werkstraf	Door OM of ZM opgelegde straf waarbij de werkgestrafte een vastgesteld aantal uren werkzaamheden moet verrichten
Werkproject	(ook wel projectplaats) Non-profit instelling waar werkgestraften hun werkstraf uitvoeren
ZM	Zittende Magistratuur, rechter(s)

Bijlage B: Bronnen

Brief inzake Reclasseringsbeleid van de minister van Justitie aan de Tweede Kamer d.d. 21 oktober 2003
Brief inzake Reclasseringsbeleid van de minister van Justitie aan de Tweede Kamer d.d. 14 maart 2005
Convenant gegevensuitwisseling persoonsgerichte aanpak meerderjarige veelplegers Stad Utrecht, datum onbekend
Format voor de beschrijving van het primaire proces — behandeling en begeleiding, CMB, datum onbekend
Handboek Reclassering
Jaarplan CMB 2005
Jaarverslag CMB 2005
Klachtenreglement voor patiënten Centrum Maliebaan, februari 2006
Meerjarenplan Centrum Maliebaan 2006-2009
Overeenkomst betreffende de samenwerking bij de aanpak van Veelplegers in de stad Utrecht, 30 juni 2005
Privacyreglement voor Cliënten van Centrum Maliebaan, juli 2004
Productie 2006 CMB
Productie planning en verantwoording CMB 2005
Protocol gedragsregels omgang cliënten (CMB), 17 januari 2005
Protocol gedragsregels omgang medewerkers (CMB), 17 januari 2005
Protocol opvang slachtoffers schokkende gebeurtenissen (CMB), januari 2005
Protocol Veilig Huis, Parket Utrecht, juli 2005
Regeling melding incidenten (CMB), 17/01/2005
Unitplan JVZ/SMT Reclassering (CMB), januari 2006

Bijlage C: Toetsingskader

Reïntegratie/recidivevermindering

Specifiek toezichtcriterium	Hoofdvragen	(Aanzet tot een) norm	Algemene informatievragen
Het programma of aanbod draagt bij aan de reïntegratie / voorkomen van recidive	Heeft de selectie voor een bepaald programma/reclasseringsproduct betrekking op het delictgedrag?	Het reclasseringsaanbod sluit aan op de delict gerelateerde problematiek van cliënt. Art. 32,55., 71 ECS.	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe worden delict gerelateerde problemen in kaart gebracht - Wordt de analyse in een plan van aanpak vastgelegd - Wordt dit plan tussentijds geëvalueerd en zo ja, hoe
De instelling werkt samen met relevante keten- en netwerkpartners om de reïntegratie vorm te geven.	Hoe wordt met het oog op de reïntegratie samengewerkt met in dit kader relevante instellingen?	De reclassering heeft actieve samenwerking met instellingen die een bijdrage kunnen leveren aan de reïntegratie van cliënten: gemeente, maatschappelijke organisaties, onderwijs, (gezondheids-)zorg en GGZ, gevangeniswezen. Norm ISt	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn er geformaliseerde samenwerkingsafspraken met: <ul style="list-style-type: none"> - het gevangeniswezen/ tbs inrichtingen - de gemeente, algemeen maatschappelijk werk GGZ (i.v.m. nazorg) - andere maatschappelijke organisaties.

Veiligheid

Specifiek toezichtcriterium	Hoofdvragen	(Aanzet tot een) norm	Algemene informatievragen
Er zijn maatregelen ingevoerd om de veiligheid van medewerkers en cliënten te borgen.	Worden er maatregelen genomen om de veiligheid gedurende de t.u.v. te borgen.?	De reclasseringsorganisatie neemt alle maatregelen om de veiligheid op kantoor en tijdens de uitvoering buiten kantoor te regelen.	<ul style="list-style-type: none"> - Gelden er veiligheidsvoorschriften voor het ontvangen van cliënten op kantoor. - Zijn er voorschriften over het bij zich hebben van wapens, drugs en alcohol

			<p>door cliënten gedurende het nakomen van de reclasseringsafspraken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat doet de reclassering als een cliënt onder invloed van alcohol of drugs op de afspraak, het project verschijnt. - Is het kantoorgebouw beveiligd: alarmknoppen, veiligheidsglas, andere beveiliging. <p>- Wordt erop toegezien dat medewerkers niet door cliënten worden geïntimideerd. Zo ja, hoe en door wie.</p> <p>- Wordt er op toegezien dat cliënten elkaar niet intimideren: b.v. op werkprojecten Hoe wordt hierop toegezien en door wie.</p> <p>- Is er aandacht voor intimidatie van cliënten door medewerkers. Op welke manier is hier aandacht voor en wie ziet hier op toe.</p> <p>- Zijn er afspraken met de politie om bij melding voortvarend te komen.</p> <p>- Zijn er</p>
--	--	--	--

			<p>veiligheidsvoorschriften. Zijn die uitgewerkt in b.v. een calamiteitenplan.</p> <p>- Gelden er specifieke veiligheidseisen voor het afleggen van een huisbezoek</p> <p>- Gelden er specifieke veiligheidseisen aan het vervoeren van cliënten. Hoe zijn deze veiligheidsvoorschriften intern geïmplementeerd. Wie ziet toe dat deze voorschriften worden nageleefd.</p>
	<p>Is er een procedure om incidenten of risicovolle situaties gedurende de uitvoering aan justitie te melden?</p>	<p>Een onttrekking aan het toezicht wordt onmiddellijk gemeld aan de verantwoordelijke autoriteiten. Norm ISt</p>	<p>- Is er een procedure om een onttrekking aan het toezicht te melden. Zo ja, welke en hoe is die geïmplementeerd. Heeft de RO het afgelopen jaar met een onttrekking te maken gehad. Hoe is er toen gehandeld.</p> <p>- Is er en procedure voor hoe te handelen bij andere calamiteiten (risicovolle situaties) met cliënten. Hoe ziet die procedure eruit en hoe vaak is die het afgelopen toegepast.</p>

<p>Bij het samenplaatsen van cliënten wordt rekening gehouden met de justitiële achtergrond van cliënten</p>	<p>Op grond van welke informatie worden cliënten op groepsprojecten – programma's geplaatst?</p>	<p>De reclasseringsorganisatie neemt maatregelen om incidenten tussen cliënten op groepsprojecten – programma's te voorkomen. Norm ISt.</p>	<p>- Gelden er criteria voor het samenplaatsen van cliënten: bijv. op werkprojecten.</p> <p>- Wordt bij de plaatsing ook gebruikt gemaakt van informatie van het OM of OM om informatie gevraagd.</p> <p>- Zijn er (afgelopen jaar) incidenten geweest tussen cliënten op groepsprojecten. Zijn er maatregelen genomen. Zo ja, welke en door wie. Worden deze incidenten geregistreerd en geëvalueerd.</p>
	<p>Werken RO en het openbaar ministerie samen bij de tenuitvoerlegging van het vonnis.</p>	<p>Met het oog op de veiligheid van de samenleving is er gedurende de uitvoering regelmatig / goed overleg tussen de reclassering en het openbaar ministerie. (norm ISt en Aanwijzing TBS met voorwaarden College van procureurs-generaal.</p>	<p>- Zijn er samenwerkingsafspraken tussen RO en het openbaar ministerie. Wat houden deze afspraken in.</p> <p>- Op welk functieniveau is er structureel overleg tussen OM en RO. Worden hierbij ook inhoudelijke kwesties besproken: zo ja, wat voor kwesties.</p> <p>- Heeft de reclassering een vast contactpersoon bij het</p>

			<p>OM.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tot wie wendt de RO zich in geval van een ernstige calamiteit met cliënt. Zijn hier afspraken over. - Wordt het OM regelmatig over de uitvoering geïnformeerd. <p>Zit hierin verschil tussen de reclasseringsproducten/ interventies.</p>
<p>Er is aandacht voor integer gedrag van de medewerkers</p>	<p>Is er een integriteitbeleid dat gericht is op een waarheids-getrouwe uitvoering van reclasseringswerk.</p>	<p>Integriteit vormt een integraal onderdeel van het kwaliteitsbeleid. Norm IST.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Is er een integriteitbeleid. Wat houdt dit beleid in. - Is dit beleid nader uitgewerkt in b.v. een gedragscode. - Maakt het integriteitbeleid onderscheid naar functie/taak van de medewerkers. - Is er een meldpunt waar/ vertrouwenspersoon bij wie medewerkers integriteitkwesaties kunnen melden. - Komen integriteitkwesaties ook standaard terug in functioneringsgesprekken. - Is daar een v.b. van hoe dit besproken wordt. - Wordt er toegezien dat medewerkers waarheidsgetrouw rapporteren over de uitvoering.

			<p>Hoe gebeurt dat en door wie.</p> <p>Is de intensiteit van dit toezien afhankelijk van het type reclasseringsproduct : gebeurt dit bij b.v. bij werkstraffen anders / intensiever dan bij een toezicht.</p> <p>- Wordt erop toegezien dat medewerkers het plan van aanpak ook echt uitvoeren.</p> <p>Hoe gebeurt dat en door wie.</p>
Er is een Arbo- beleid met het oog op veiligheid van medewerkers en cliënten.	Voldoen de plaatsen waar cliënten en medewerkers voor het uitvoeren van de sanctie of de interventie aan Arbo- voorschriften en brandveiligheidsnormen?	De reclassering is met het oog op de veiligheid van medewerkers en cliënten verantwoordelijk voor de technische, bouwkundige staat van het gebouw waar het reclasseringswerk wordt uitgevoerd.	- Voldoet de staat van het gebouw/de gebouwen aan de eisen van Arbo-dienst en brandweer. Waaruit blijkt dat.

Rechtspositie

Specifiek toezichtcriterium	Hoofdvragen	(Aanzet tot een) norm	Algemene informatievragen
Cliënten zijn op de hoogte van hun rechten en plichten.	1. Worden cliënten geïnformeerd over de regels waar zij zich voor een goede uitvoering van de sanctie aan houden moeten?	De reclassering informeert de cliënt reeds bij het eerste contact mondeling en schriftelijk en in een voor hem begrijpelijke taal over zijn rechten en plichten. ECS art. 33, 76, 77	- Wordt de cliënt geïnformeerd over wat er van hem verwacht wordt: zijn rechten en plichten? Zo ja, op welk moment en op welke manier. - Wordt de RO gehouden aan de afspraken die er

			<p>met de client gemaakt zijn. Zo ja, wie bewaakt dat en op welke manier.</p> <p>- Wordt de cliënt voorgelicht over de gevolgen van het niet voldoen aan de uitvoeringsafspraken en de opgelegde voorwaarden. Zo ja, door wie en op welke manier. Wordt deze informatie ook op papier gezet.</p> <p>- Wordt de cliënt meegedeeld welk gedrag (schelden etc) niet geaccepteerd wordt en wat het gevolg zal zijn van die gedraging. Door wie en op welk moment. Is er een gedragsprotocol voor cliënten opgesteld. Wordt deze informatie aan de cliënt schriftelijk vastgelegd.</p> <p>- Is het voor de reclasseringswerkers en de cliënt duidelijk welke procedure er bij niet (goed) nakomen van de afspraken in werking treedt. Hoe zijn genoemde personen over de</p>
--	--	--	---

			procedure geïnformeerd.
	2. Worden cliënten geïnformeerd over de klachtregeling?	Cliënten worden bij binnenkomst en verdere reclasseringscontacten gewezen op hun recht een klacht in te dienen m.b.t. de uitvoering en de bejegening/ het reclasseringscontact. Reclasseringsbesluit 1995, art. 29 t/m 32 ECS, art 59	<p>- Hoe en op welk moment wordt de cliënt geïnformeerd over de klachtprocedure.</p> <p>- Staat in de informatie duidelijk en in begrijpelijke taal waartegen, op welke wijze en in welke gevallen een klacht kan worden ingediend.</p>
Het reclasseringsaanbod en de uitvoering van de sanctie gebeurt zonder onderscheid naar ras, geloofsovertuiging of maatschappelijke of juridische situatie.	Wordt bij de selectie voor het in aanmerking komen van een reclasseringsaanbod en bij de uitvoering voorkomen dat er ongerechtvaardigde verschillen worden gemaakt?	Het aanbod en de tenuitvoerlegging van de sanctie gebeurt zonder onderscheid naar ras, etnische herkomst, geloofsovertuiging of maatschappelijke situatie. Art. 20 ECS.	<p>- Gelden er criteria voor de verdeling van cliënten onder de RO's. Wat zijn die criteria, worden ze toegepast en door wie. Wat is het resultaat van de toepassing van de verdeelcriteria: krijgt de cliënt daarmee de reclassering die hij nodig heeft?</p> <p>- Worden er criteria toegepast voor het aanbieden van vroeghulp, vroeghulpinterventie en het uitbrengen van voorlichtingsrapport en andere reclasseringsinterventies. Zo ja, wat zijn die criteria.</p> <p>- Hanteert de RO uitsluitingscriteria, zo ja, welke?</p>

			<p>hoeveel %, komt op grond hiervan niet in aanmerking (cijfer van afgelopen jaar).</p> <p>- Onderneemt de RO nog iets voor de cliënt die niet in aanmerking komt voor reclasseringsinterventie</p> <p>- Wordt er bij het doen van de interventie rekening gehouden met geloofsovertuiging, etnische achtergrond. Waaruit blijkt dat en is dit een algemene, landelijke werkwijze.</p>
<p>Het aangemelde vonnis of het verzoek om reclasseringsinterventie wordt voortvarend ten uitvoer gelegd.</p>	<p>Wordt het vonnis na melding bij de RO voortvarend uitgevoerd.</p>	<p>Het vonnis wordt binnen redelijke termijn en in overeenstemming met de uitspraak en/of voorwaarden ten uitvoer gelegd: WvSr artt. 22c lid 3, 74 lid 4. Reclasseringsregeling 1995 art. 14 lid 2 Besluit tenuitvoerlegging taakstraffen art. 19 lid 2.</p>	<p>- Gelden er criteria voor het in uitvoering nemen van het aangemelde vonnis.</p> <p>- Hoe lang duurt het alvorens een cliënt voor een intakegesprek wordt opgeroepen: hoe lang hebben cliënten het afgelopen jaar gemiddeld moeten wachten.</p> <p>- Wordt de cliënt geïnformeerd/gemeld waarom een oproep langer dan de hiervoor vastgestelde termijn heeft moeten wachten.</p> <p>- Wordt de OvJ ? CJIB geïnformeerd over de start van de uitvoering en/of de</p>

			<p>vertraging. Wie meldt dit en hoe?</p> <p>- Hoeveel tijd staat er tussen een intake en de daadwerkelijke uitvoering</p> <p>- Worden de doorlooptijden van het vonnis bewaakt. Wie bewaakt dit en wat houdt dit in.</p>
<p>Van iedere cliënt wordt een dossier opgemaakt waarin alle relevante informatie over de uitvoering wordt bijgehouden.</p>	<p>Wordt informatie over de cliënt in het dossier vastgelegd?</p>	<p>De informatie uit het cliëntdossier heeft alleen betrekking op aangelegenheden die verband houden met de opgelegde sanctie of specifieke taak van de reclassering. Art.60 ECS .</p>	<p>- Is er beleid over welke informatie er in het cliëntdossier¹¹ wordt opgenomen.</p> <p>- Is een bepaalde functionaris verantwoordelijk voor de dossiervorming.</p> <p>- Worden klachten van cliënten en de oplossing/bespreking hiervan vastgelegd. Waar en door wie wordt dit vastgelegd.</p> <p>- Wat gebeurt er met de informatie uit het cliëntdossier na einde van de sanctie.</p>

---

¹¹ Bij cliëntdossier gaat het om zowel het fysieke als het elektronische dossier (CVS)

<p>Cliënt of diens wettelijke vertegenwoordiger heeft recht op inzage van zijn dossier.</p>	<p>Heeft de cliënt de mogelijkheid zijn dossier in te zien?</p>	<p>Cliënt heeft recht om kennis te nemen van de inhoud van het dossier en zich te laten informeren over de inhoud. Art. 63 ECS.</p>	<p>- Wordt cliënt geïnformeerd over de mogelijkheid tot inzage in zijn dossier. Hoe gebeurt dit en door wie. - Op welke manier (krijgt hij een kopie van een bepaald stuk of anders) kan cliënt inzage krijgen. Hoe vaak heeft een cliënt inzage gekregen?</p>
<p>Het geven van informatie aan derden gebeurt alleen indien dit in het kader van de tenuitvoerlegging nodig is.</p>	<p>Gelden er criteria voor het delen van informatie over de cliënt met derden? (arbeidsbemiddelingsbureau etc).</p>	<p>De in het cliëntdossier vervatte gegevens worden slechts bekendgemaakt aan personen/instellingen die hiertoe bevoegd zijn. Art. 63 ECS</p> <p>Er worden niet meer gegevens bekendgemaakt dan noodzakelijk om de autoriteit die ze opvraagt in staat te stellen haar werk te laten doen. Art.66 ECS</p> <p>Reclasseringsbesluit 1995, art 37.</p>	<p>- Wordt de cliënt geïnformeerd over de mogelijkheid tot inzage van zijn dossier door derden. Waaruit blijkt dat? - Is er vastgelegd welke informatie over de cliënt doorgegeven mag worden. Welke informatie over cliënt mag aan derden en welke derden worden gegeven. Wordt de cliënt hierover vooraf geïnformeerd en om toe/instemming gevraagd. Hoe gebeurt dit en waaruit blijkt dat? Welke informatie is/wordt daadwerkelijk verstrekt.</p>

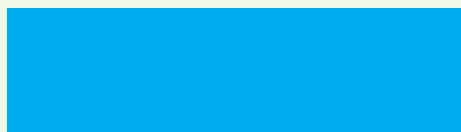
<p>De aanwijzingen van de reclassering zijn helder en gericht op het doel van de reclasseringsinterventie.</p>	<p>1) Welke criteria spelen een rol bij het vaststellen van uitvoeringsafspraken met cliënt?</p> <p>2) Wordt er gereageerd op het niet naleven van de afspraken door de cliënt?</p>	<p>Aan cliënt worden geen eisen gesteld die verder gaan dan die uit de sanctie en de reclasseringsinterventie voortvloeien. Art. 73 ECS en norm IST.</p> <p>In het kader van toezicht is dit gebaseerd op het beginsel van minimaal ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer. Art. 74 ECS.</p> <p>Er is een helder omschreven document, waaruit cliënten kunnen opmaken welke gedragingen en handelingen niet toegestaan zijn en van negatief invloed kunnen</p>	<p>- Worden er uitvoeringsafspraken met cliënten gemaakt. Wie zijn bij de vaststelling van de afspraken betrokken. Zijn er criteria over welke uitvoeringsafspraken er in het kader van een bepaalde interventie gemaakt moeten worden en hoe.</p> <p>- Mag een cliënt bezwaar maken tegen de aard/intensiteit van de uitvoeringsafspraken. Wat doet de reclassering met die bezwaren. Worden die vastgelegd, door wie en waar.</p> <p>- Is er een vastgelegde afspraak over de reikwijdte van de handelingen die in het kader van het toezicht verricht mogen worden: hoever kan/mag het toezicht gaan. Wie houdt de "grenzen" van het toezicht (in de thuis/- privé situatie van cliënt) in de gaten. Casuïstiek: welke afspraken zijn er daadwerkelijk gemaakt en hoe zijn die gecontroleerd.</p>
--	---	--	--

		<p>zijn op de verdere uitvoering van de aan hun opgelegde straf of maatregel. Norm IST</p>	<p>- Wordt cliënt geïnformeerd wat er in zijn specifieke geval wel of niet is toegestaan.</p> <p>- Wordt er door de RO gecontroleerd op de naleving van de afspraken door client. Waaruit blijkt dat en wie is verantwoordelijk voor deze controle?</p> <p>- Wie bepaalt of cliënt een afspraak of voorwaarde heeft overtreden. Is er een procedure voor de reclassering over hoe te handelen bij (ernstige) overtredingen.</p> <p>- Worden (minder ernstige) overtredingen ook vastgelegd in het dossier . Is het voor medewerkers duidelijk welke overtredingen gemeld moeten worden aan leidinggevende en/of OvJ. . Op welke manier en op welk moment wordt de OvJ, de PI of tbs – inrichting geïnformeerd over het schenden van voorwaarden door of incidenten met de client.</p>
--	--	--	---

Invloed kwaliteit van organisatie en medewerkers op de tenuitvoerlegging

Specifiek toezichtcriterium	Hoofdvraag	(Aanzet tot) norm	Algemene informatie vragen
Opleiding, training van medewerkers maakt deel uit van de kwaliteit van het reclasseringswerk	Worden veranderingen van de organisatie en het werk door scholing en training bijgebracht.	Het personeel is geschoold en getraind in het uitvoeren van het reclasseringswerk. Norm uit ECS	<p>- Worden medewerkers geïnformeerd over belangrijke inhoudelijke en organisatorische veranderingen. Hoe gebeurt dit: voorbeeld.</p> <p>- Worden er regelmatig (jaarlijks) scholing / training aangeboden om de kwaliteit van het in stand te houden. Om wat voor soort training/scholing gaat het.</p> <p>- Wordt er intervisie/werkbegeleiding aangeboden. Wat is het doel van werkbegeleiding/intervisie en hoe is dit uitgewerkt in de organisatie.</p> <p>- Wordt er in scholing/ training aandacht gegeven aan hoe om te gaan met cliënten.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Worden medewerkers ook getraind op hoe om te gaan met lastige,moeilijke cliënten. Wanneer is hier voor het laatst zo'n training gevolgd. - Zijn medewerkers volledig ingewerkt in het hanteren van instrumenten als het RISc - Zijn medewerkers ingewerkt op andere (recent in te voeren) veranderingen: denk aan b.v. de Reclasseringsbalie.
--	--	--	--

Justitie werkt aan een veiliger samenleving

Justitie voorkomt en bestrijdt criminaliteit.

Adequate opsporing, snelle berechting en

consequente uitvoering van straffen en

maatregelen zorgen dat Nederland veiliger

wordt.